

VURDÉR GROVFODERUDBYTTERNE, OG OVERVEJ BEHOVET FOR HELSÆD

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Lige nu ser det fornuftigt ud med græsset, men majsens er 2-4 uger bagefter. Skal der suppleres med helsæd, er det vigtigt at vælge det rigtige høsttidspunkt, ligesom det er afgørende at passe på udlægget.

Tag et tjek på foderbeholdningerne, og vurder det forventede udbytte. Er der ikke tilstrækkelig med grovfoder, så suppler om nødvendigt med f.eks. helsæd eller indkøbt majs, hvis der er behov for det.

Græsmarkerne har overvintret godt, og udbytterne i 1. og 2. slæt har været normale. Majsens udvikler sig meget langsomt i det kølige vejr, og i en del marker er det gået ud over plantetallet. Blæst og jordfygning har også skadet majsens i en del marker. I år er der ikke stor forskel på tidlig og sent sået majs. Vi må derfor forvente, at udbyttene i majs er reduceret med 2500 foderenheder pr. ha på grund af det kølige vejr.

Vurderet ud fra antallet af majsvarmeheder er udviklingen af majs 2 til 4 uger bagefter udviklingen på samme tidspunkt i 2014. Bliver vejret med normale temperaturer, begynder høsten af majs-helsæd i de luneste egne i begyndelsen af oktober. I de køligste egne kan det knibe med at få majsens moden. Udsigterne for at producere kolbe- og kernemajs i år ser mindre godt ud.

UDBYTTE OG KVALITET I PERIODEN FRA GRØNAFGRØDE TIL HELSÆD

1. KORNHELSÆD

I veludviklet korn er udbyttet højest og kvaliteten bedst ved vækststadium 83-85. Fra kornets skridning og frem til dette tidspunkt sker der en stor produktion i kornhelsæd ofte 100-130 foderenheder pr. ha pr. dag.

I korn øges afgrødens fordøjelighed i tiden op til høst af helsæd. For tidlig høst giver derfor både et betydeligt lavere udbytte og en lavere foderværdi.

Timing af høsttidspunktet for kornhelsæd er afgørende, da tørstofudviklingen kan gå meget hurtig i juli måned, helt op til 15 procentpoint på én uge. Høst derfor hellere 2 dage for tidligt end 1 dag for sent, da helsædsensilage med mere end 35 pct. tørstof er mere udsat for varmedannelse.

2. ÆRTEHELSE

I ærter er produktionen fra blomstring og frem til vækststadium 78-80 næsten af samme størrelsesorden som i korn. I ærtehelsæd er udbyttet og foderværdien højest i vækststadium 78-80.

TIDSPUNKT FOR ENSILERING

1. VÅRBYG OG VINTERHVEDE

Byg og hvede ensileres, når kernen er dejagtig, og man med to fingre, men med lidt besvær, kan klemme kernen sammen som valset korn (vækststadium 83-85). På det tidspunkt er øverste tredjedel af strået normalt grønligt og nederste to tredjedele af strået gult. Dette tidspunkt indtræffer normalt fire til fem uger efter begyndende skridning i vårbyg og fem til seks uger efter begyndende skridning i vinterhvede.

Kornhelsæd høstes direkte på roden med en finsnitter påmonteret et helsædsbord. Ved skårlægning kan kernerne blive for tørre/hårde i løbet af en til to timer.

2. BYG/ÆRTEHELSE

Byg/ærtehelsæd med moderate mængder ærter ensileres, når kernen i byggen er dejagtig, og den med besvær kan trykkes sammen. Det vil sige fire til fem uger efter byggens begyndende skridning. På dette tidspunkt vil ærterne være grønne, og hovedparten af bælgene udviklet. Indholdet af tørstof vil normalt være omkring 30 pct.

Byg/ærtehelsæd med stor ærteandel (over 50 pct.) høstes, før afgrøden går i leje og ødelægges udlægget.

Byg/ærtehelsæd høstes direkte på roden med en finsnitter påmonteret et helsædsbord. Byg/ærtehelsæd kan også skårlægges med en skårlægger uden crimper eller en "rapsskårlægger".

3. ÆRTEHELSE

Ærterne skal ensileres, inden de går i leje. Vær opmærksom på, at varme let får ærterne til at lægge sig hen ad jorden, også selv om vandforsyningen er i orden.

Udbytte og foderværdi er højest i ærtehelsæd i vækststadium 78-80. På det tidspunkt er de nederste bælg i fuld størrelse, og frøene i disse er dejagtige.

Skal ærterne ensileres alene, er det vigtigt, at man er opmærksom på tørstofprocenten ved høst. Er afgrøden for fugtig, skårlægges og fortørres den inden ensilering.

Ærtehelsæd skårlægges med en skårlægger uden crimper eller en "rapsskårlægger" til fortørring, og tørstofprocenten må gerne være 35 til 40 pct.

Ribbehøst af korn

Ribbehøstet korn er ikke grovfoder, men et energirigt foder på niveau med korn. Ribbehøst af korn kan være

- en metode til tidlig høst af korn, så nyt udlæg af kløvergræs kan etableres rettidigt.
- en billigere metode end almindelig mejetærskning til høst af og opbevaring af korn på kvægbedrifter, da man sparer omkostninger til tørring eller konservering og valsning eller sodabehandling. I Landsforsøg i 2014, har ribbehøstet korn givet et større udbytte af FEN pr. ha og et lidt lavere indhold af NEL20, MJ pr. kg tørstof end almindelig mejetærsket korn.

Ribbehøst af korn til ensilering:

- Skal ske, når kornet er gulmodent ved en vandprocent på 35.
- Skal snittes kort med 4 mm snitlængde.
- Kernerne bør crackes, så alle kerner er mast som valset korn.

Ribbehøst udføres af Bounum Maskinstation A/S i Ølgod i Vestjylland og Sønderup-Suldrup Maskinstation i Suldrup i Himmerland.

PAS PÅ UDLÆGGET

Høstes helsæden i stærkt solskin, og der samtidig er tørke, er der stor risiko for, at udlægget ødelægges. Er der mulighed for vanding, kan udlægget reddes, hvis der vandes fire til fem dage før høst af helsæd - og igen umiddelbart efter høst af helsæd.

SKADEDYR

For at begrænse risikoen for angreb af bladrandbiller på det nye udlæg af kløver efter ærter og byg/ærtehelsæd kan man gøre følgende:

- Fremryk høsttidspunktet en til to uger før optimalt høsttidspunkt.
- Afsæt en højere stub, så der afklippes færre kløverblade, det vil sige 10-12 cm's stubhøjde.

Især på de økologiske bedrifter, hvor der ikke er mulighed for bekæmpelse, skal man være

opmærksom på ovenstående, da bladrandbiller kan være totalt ødelæggende for det nye udlæg af kløver.

Straks efter høst af helsæden:

- Vurdér udlægget og evt. behovet for isåning af græsfrø.
- Angreb af bladrandbiller og behov for bekæmpelse vurderes. Bekæmpelsestærsklen er afhængig af kløverens udvikling. På små kløverplanter er den vejledende bekæmpelsestærskel 20 pct. angrebne planter. Der er givet en off-label godkendelse til anvendelse af Fastac i lucerne og kløvergræs efter høst af dæksæden. Der anbefales omkring 0,15 l/ha (max. dosis er 0,225 l/ha). Sprøjtefristen er 14 dage.

Det er meget vigtigt, at der er en aktiv bestand af kløver i de kommende arealer med kløvergræs, da kløver sammen med moderate mængder kvælstof udgør en stor del af produktionsgrundlaget i de danske græsmarker.